

ZEEUWS DUURZAAMHEIDSCONVENANT:
UNIEK EN AMBITIEUS

'HET IS EEN GROTE STAP VOORUIT'

T'Twee jaar geleden daagde de Zeeuwse Milieufederatie de industriële en logistieke bedrijven in de provincie uit om een convenant op te stellen op natuur- en milieugebied", zegt Frans Kempenaars. Hij is voorzitter van PORTIZ (Port&Industry Zeeland), de koepel van 33 industriële en logistieke bedrijven in de Zeeuwse havens, en directeur van kunststoffenproducent Trinseo in Terneuzen. "Het bedrijfsleven ging de uitdaging graag aan. De milieuconvenanten uit het begin van de jaren negentig hebben immers veel goeds voortgebracht. Zo zijn emissies van een aantal gevaarlijke stoffen aanzienlijk gereduceerd, evenals het energieverbruik per ton

geproduceerd product." Tegelijkertijd valt er volgens Kempenaars nog duurzaamheidswinst te behalen: "De bedrijven werken hier graag aan mee, maar wel onder de voorwaarde dat er een balans is tussen economische en natuur- en milieubelangen." De bedrijven hebben immers een verantwoordelijkheid als economische motor van de regio. Daarom zijn ze zowel aan hun werknemers als aandeelhouders verplicht om te zorgen dat de bedrijven financieel gezond en concurrerend zijn en blijven. Dit vraagt uitbreiding van de productie en daarmee de hoeveelheid te transporteren grondstoffen en producten, en uitbreiding van de flexibiliteit in de emissieruimte.

Deze twee op het eerste gezicht tegengestelde doelstellingen zijn met elkaar in overeenstemming gebracht in het convenant 'Ambitie 2030 Duurzaamheid Werkt!', dat op 24 oktober tijdens een symposium in Goes is aangeboden aan staatssecretaris Sharon Dijksma. Aan het convenant zijn verbonden: PORTIZ, de Zeeuwse Milieufederatie (ZMf), Zeeland Seaports en de provincie Zeeland.

Uitdagingen

Het convenant is volgens Kempenaars een grote stap vooruit op het gebied van duurzaamheid en bevat voor de komende jaren een aantal uitdagingen. "Met onderzoeksbureau CE Delft hebben wij de ambi-

Zeeland Seaports bestaat uit de havens van Terneuzen en Vlissingen (foto).

Zeeuwse industriële en logistieke bedrijven sloten recent een uniek duurzaamheidsconvenant met de Zeeuwse Milieufederatie, Zeeland Seaports en de provincie Zeeland. "De balans tussen economische groei en natuur- en milieuherstel staat in onze afspraken centraal", stelt Frans Kempenaars, voorzitter van PORTIZ.

Tekst: Adriaan van Hooijdonk

ties uitgewerkt in zes concrete thema's. Het gaat om het vergroten van de werkgelegenheid, het verbeteren van de lucht- en waterkwaliteit, betere verbindingen tussen bedrijven onderling door pijpleidingen en nieuwe spoorwegverbindingen met het achterland en België, natuur- en milieuherstel en doelstellingen op het gebied van de circulaire en bio-based economie, klimaatverandering en energie."

Hij benadrukt dat de betrokken partijen hierbij vooral voortborduren op internationale afspraken, zoals het Klimaatakkoord van Parijs. "Daarnaast haken we aan bij nationale afspraken, zoals het Energieakkoord. Maar ook bij initiatieven van brancheorganisaties als de VNCI,

met de Routekaart Chemie 2030." Hierin geeft de VNCI aan dat in 2030 een kwart van de productie in de chemische industrie op basis van circulaire grondstoffen plaatsvindt. Als reactie op het convenant stelt de VNCI dat het belangrijk is dat nationale en sector-initiatieven op het gebied van duurzaamheid ook regionale doorvoering krijgen en dat dit Zeeuwse convenant hier een mooi voorbeeld van is.

Een van de unieke elementen van het convenant is dat de betrokken partijen prestatie-indicatoren hebben opgesteld om de voortgang op de zes thema's in kaart te brengen en hierover te rapporteren. Dat is naast het beoogde natuur- en milieuherstel het grote verschil met ►

'MONITORING IS ESSENTIEEL'

"Er ligt nu een mooie basis om economie en ecologie duurzaam te versterken", zegt Jan van Seters, voorzitter van de Zeeuwse Milieufederatie. "Maar het is essentieel om te laten zien dat de bedrijven vooruitgang boeken. Daarom is de monitoring van de prestatie-indicatoren ook zo belangrijk." De ZMf wil graag dat het bedrijfsleven de overgang maakt naar een op groene grondstoffen en vernieuwbare energie gebaseerde economie. Hoewel een deel van de Zeeuwse bedrijven nog diep is geworteld in de fossiele economie, zijn ze hier volgens Van Seters zelf ook van overtuigd. De doorbraak komt er, is zijn stellige overtuiging. Ook moeten bedrijven volgens hem nog meer werk gaan maken van CO₂-reductie. De huidige doelstelling uit het convenant om in 2030 40 procent CO₂ te reduceren in vergelijking met 2005, is namelijk niet genoeg om de doelstellingen uit het Klimaatakkoord van Parijs te halen. "Maar voor nu is het een goede stap", aldus Van Seters. "De bedrijven kunnen immers niet in de toekomst kijken. Daarom gaan we in 2018 verder over deze doelstelling discussiëren en deze wellicht bijstellen."

Daarnaast is het voor de ZMf belangrijk om aan natuur- en milieuherstel te werken. Het CE-rapport beschrijft diverse mogelijkheden, zoals het Plan Plevier. Hierbij gaat het om de aanleg van een nieuw, binnendijks natuurgebied langs de zuidkust van Zuid-Beveland, dat helpt de bijzondere estuariene natuur met duizenden vogels weer gezond en robuust te maken.

Van Seters wijst op de Westerschelde, een belangrijke economische ader voor Antwerpen en Vlissingen, waar nog veel vooruitgang op natuur- en milieugebied nodig is. "De Westerschelde heeft een oppepper nodig. Het is een belangrijke kraamkamer voor vissen en vogels. Het herstel gaat hier nog te langzaam."

Tijdens het symposium in Goes sprak Daan Schalck, CEO van het Havenbedrijf Gent, zijn bewondering uit voor de coördinerende rol van de ZMf. In België is het volgens hem veel lastiger om tot dergelijke ambitieuze duurzaamheidsafspraken te komen.

het actieplan Versterking Industriecluster Rotterdam/Moerdijk, dat inzet op intensievere samenwerking tussen bedrijven en versterking van de duurzame chemie op basis van biomassa.

Om de voortgang te meten en te controleren is een *Steering Committee* opgezet met vertegenwoordigers van de provincie, PORTIZ, ZMf en Zeeland Seaports. Het Steering Committee rapporteert jaarlijks aan de buitenwereld over de voortgang van de ambities. De bedrijven leveren hun gegevens op anonieme basis aan bij PORTIZ, dat de correctheid en de volledigheid van de cijfers toetst, waarna de commissie via steekproeven de toetsing kan controleren. De geanonimiseerde gegevens komen in het gezamenlijke rapport.

Financiering

De bedrijven zijn volgens Kempenaars als eerste aan zet voor de financiering van de ambities. Hij benadrukt dat bedrijven zich al hebben gecommitteerd aan klimaatdoelstellingen, zoals CO₂-emissiereductie en de overgang naar een circulaire economie. Ook in het Smart Delta Resources-project zijn volgens hem de kiemen gelegd voor

‘Wanneer de industrie haar afspraken nakomt, verwachten wij dat de provincie de vergunningenprocedures versnelt’

een succesvolle uitwisseling van reststromen van bedrijven, die als grondstof kunnen dienen voor andere ondernemingen. Zo zet Yara algen in om proceswater te zuiveren en tegelijk duurzame biomassa te produceren. Door de verschillende deelbelangen van de bedrijven in deze projecten met elkaar samen te brengen, is de kans volgens Kempenaars veel groter om tot succesvolle en realistische projecten te komen. “Bovendien maken wij zo meer kans op nationale subsidies, zoals Green Deals, en Europese fondsen, zoals LIFE+ en Interreg.”

Het bedrijfsleven is volgens hem blij met de faciliterende rol van de provincie. “Wanneer de industrie haar afspraken nakomt, verwachten wij dat de provincie de vergunningenprocedures versnelt. Dat is essentieel om de beoogde nieuwe bedrij-

vigheid aan te trekken.” Nu duurt het soms wel drie jaar voor een bedrijf de vergunningen rond heeft, blijkt uit het CE-rapport. Daarnaast pleit het bedrijfsleven voor het opzetten van een koepelvergunning, waarbinnen bedrijven kunnen handelen in ‘emissiecertificaten’. Het komt er volgens Kempenaars op neer dat emissieruimte die in het ene bedrijf wordt geschapen, door een ander bedrijf kan worden gebruikt om te groeien. Het beoogde systeem bestaat echter nog niet in deze vorm. Er is nog veel werk nodig om tot een systeem te komen dat in lijn is met Europese en nationale wetgeving en werkbaar is voor het bevoegd gezag wat betreft vergunningverlening, toezicht en handhaving. “Maar ik heb er alle vertrouwen in dat we er samen uitkomen”, aldus de PORTIZ-voorzitter. ■

‘PROVINCIE WIL BEDRIJFSLEVEN ONTZORGEN’

De provincie Zeeland staat positief tegenover de suggestie van het Zeeuwse bedrijfsleven om vergunningenprocedures te versnellen. Ook werkt de provincie graag mee om een koepelvergunning mogelijk te maken. “De provincie wil het bedrijfsleven ontzorgen”, zegt gedeputeerde Ben de Reu. De nieuwe Omgevingswet biedt volgens hem mogelijkheden. “Maar we hebben ook met landelijke en Europese wet- en regelgeving te maken.

Daar hebben wij geen zeggenschap over. Maar wij gaan graag het gesprek met landelijke ministeries en inspecties aan om de mogelijkheden te onderzoeken.”

De gedeputeerde prijst de opstelling van de Zeeuwse Milieufederatie bij de onderhandelingen over het convenant. De ZMf heeft zich volgens hem de afgelopen jaren ontwikkeld tot een kennisorganisatie die samen met het bedrijfsleven veel voor elkaar

krijgt. De Reu wijst er verder op dat de provincie de afgelopen jaren twee Green Deals heeft ondertekend, waaronder een overeenkomst voor de aanleg van een regionale waterstofrotonde. “We gaan nu ook met de stakeholders onderzoeken welke fondsen we uit Brussel aan kunnen trekken om de ambities uit te voeren.” Gedeputeerde Jo-Annes de Bat hoopt dat er op de zes thema’s uit het convenant snel

winst kan worden geboekt. Dat de ontwikkelingen sneller kunnen gaan dan aanvankelijk werd gedacht, blijkt volgens hem uit de drastische prijsverlaging van windenergie door de aanleg van de windparken Borssele 1 en 2. “Het kabinet verwachtte dat het jaren zou duren, maar de prijs ging veel sneller naar beneden dan voorzien. Dat geldt wellicht ook voor de thema’s uit het convenant.”